

4. Streszczenie

Dysertacja doktorska porusza ważne klinicznie zagadnienie zdrowia dzieci matek po transplantacji narządu. Pomimo co raz liczniejszych publikacji oceniających różne aspekty wpływu immunosupresji *in utero* na rozwój dzieci matek biorczyń, szczegółowa tematyka będąca podstawą rozprawy do chwili obecnej nie była przedmiotem szerszych analiz. Celem niniejszej rozprawy doktorskiej było określenie, czy wewnątrzmaciczna ekspozycja płodu na leki immunosupresyjne stosowane przez kobiety po transplantacji narządu wpływa na immunogenność szczepień ochronnych u ich dzieci w obserwacji długoterminowej. W ramach pracy dokonano przeglądu dostępnej literatury (publikacja 1) oraz przeprowadzono badania oryginalne (publikacje 2 i 3), oceniające odpowiedź poszczepienną przeciwko wybranym wirusowym i bakteryjnym patogenom wieku dziecięcego w grupie dzieci matek-biorczyń wątroby lub nerki.

W badaniach oceniono stężenia przeciwciał poszczepiennych klasy IgG przeciwko wirusom WZW A, WZW B, odrze, polio oraz przeciwko bakteriom: *Mycobacterium tuberculosis*, *Haemophilus influenzae* typu B, *Streptococcus pneumoniae*, *Clostridium tetani*, *Bordetella pertussis* i *Corynebacterium diphtheriae*. Grupa badawcza obejmowała dzieci matek po przeszczepieniu narządu, a wyniki zostały porównane z grupą kontrolną dobraną pod względem wieku i płci z ogólnej populacji pediatrycznej. Do oceny stężeń przeciwciał użyto metody ELISA.

Przeprowadzona analiza statystyczna wykazała brak istotnych różnic w immunogenności większości szczepień pomiędzy badanymi grupami. Nie stwierdzono wpływu rodzaju przeszczepionego narządu (nerka vs. wątroba) na odpowiedź poszczepienną dzieci. Wyjątkiem było wyższe miano przeciwciał przeciwko BCG u dzieci matek po przeszczepieniu nerki, jednak przyczyna tej zależności pozostaje niejasna i wymaga dalszych badań. Nie obserwowano zwiększonej częstości wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych w badanej grupie, co potwierdza bezpieczeństwo stosowanych szczepień.

Uzyskane wyniki sugerują, że aktualnie obowiązujący program szczepień ochronnych jest odpowiedni również dla dzieci kobiet po transplantacji narządu, bez potrzeby jego modyfikacji. W szczególności należy podkreślić, że szczepienia w tej grupie są nie tylko skuteczne, ale również bezpieczne – odsetek niepożądanych odczynów poszczepiennych nie różnił się od obserwowanego w ogólnej populacji pediatrycznej. Brak istotnych odchyleń w odpowiedzi immunologicznej dzieci eksponowanych prenatalnie na immunosupresję stanowi ważny argument na rzecz kontynuowania szczepień zgodnie z obowiązującym dla populacji

ogólnej schematem. Wyniki mogą mieć istotne znaczenie praktyczne, zarówno dla klinicystów, jak i dla decydentów zdrowia publicznego, ponieważ wzmacniają zaufanie do profilaktyki szczepiennej w populacji niemowląt i dzieci szczególnego ryzyka.